

GEOGRAFIA POLSKI

DZIAŁ I POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oblicza różnicę czasu słonecznego między skrajnymi punktami Polski ▪ podaje nazwę strefy czasowej, której czas obowiązuje w Polsce latem, i tej, której czas obowiązuje zimą ▪ odczytuje kierunki na mapie Polski ▪ określa na mapie współrzędne geograficzne dowolnego punktu w Polsce (zwłaszcza punktów skrajnych) ▪ wskazuje na mapie państwa graniczące z Polską i podaje ich nazwy ▪ wymienia główne cechy układu szlaków komunikacyjnych Europy Środkowej ▪ wymienia podstawowe warunki istnienia państwa ▪ wymienia wszystkie województwa w Polsce i ich stolice; wskazuje je na mapie ▪ wymienia organy władzy samorządowej ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>demokracja parlamentarna</i>, <i>transformacja ustrojowa</i>, <i>państwo unitarne</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oblicza rozciągłość kilometrową Polski ▪ wyjaśnia przyczynę wprowadzenia w Polsce czasu letniego ▪ wymienia i wskazuje na mapie Polski regiony fizyczno-geograficzne; podaje informacje o ich występowaniu na obszarze państw sąsiednich (wymienia nazwy tych państw) ▪ wskazuje na mapie państwa sąsiadujące z Polską (według długości granic) i podaje ich nazwy ▪ omawia wydarzenia polityczne z 1989 r. (np. obrady Okrągłego Stołu) ▪ omawia procesy transformacji ustrojowej w Polsce ▪ wymienia cechy państwa demokratycznego ▪ wymienia założenia reformy podziału administracyjnego Polski z 1999 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oblicza wysokość Słońca we wskazanych miejscowościach w dowolnym dniu roku ▪ omawia zmiany terytorialne w Polsce w XX w., korzystając z mapy w podręczniku ▪ rozróżnia terminy <i>demokracja pośrednia</i> i <i>demokracja bezpośrednia</i>; wyjaśnia różnice ▪ wymienia uprawnienia poszczególnych organów władzy samorządowej ▪ charakteryzuje zmiany podziału administracyjnego Polski po 1946 r., korzystając z map w podręczniku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia konsekwencje położenia matematyczno-geograficznego dla gospodarki Polski; wskazuje jego wady i zalety ▪ omawia konsekwencje położenia politycznego i komunikacyjnego Polski; wskazuje wady i zalety tego położenia ▪ omawia zmiany długości granic Polski od 1922 do 1993 r., korzystając z tabeli w podręczniku ▪ przygotowuje argumenty do dyskusji o znaczeniu transformacji ustrojowej dla mieszkańców Polski ▪ wymienia wady i zalety reformy podziału administracyjnego Polski z 1999 r. z punktu widzenia jej obywateli

DZIAŁ II ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POLSKI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ z mapy geologiczno-tektonicznej Europy nazwy jednostek tektonicznych ▪ odczytuje z mapy geologiczno-tektonicznej Polski nazwy jednostek tektonicznych ▪ odczytuje z tablicy stratygraficznej najważniejsze wydarzenia z geologii Polski (ze szczególnym uwzględnieniem orogenez) ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>platforma, tarcza, orogeneza, uskoki, strefa Teisseyre'a-Tornquista</i> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>budowa fałdowa, budowa zrębowa, rzeźba młodoglacjalna, rzeźba staroglacjalna</i> ▪ wskazuje na mapie Polski obszary o budowie fałdowej i o budowie zrębowej ▪ odczytuje z tabeli stratygraficznej główne wydarzenia geologiczne w trzeciorzędzie i czwartorzędzie w Polsce ▪ przedstawia na schematycznym rysunku główne formy rzeźby polodowcowej w górach ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>depresja, nizina, wyżyna, góry</i> ▪ rozpoznaje pasy rzeźby na mapie Polski ▪ wymienia cechy położenia klimatycznego Polski ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>klimat kontynentalny, klimat</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z mapy geologiczno-tektonicznej cechy budowy geologicznej Polski ▪ wskazuje na mapie tektonicznej Polski jednostki tektoniczne oraz obszary, na których ich przebieg jest zgodny z rzeźbą terenu (krainy geograficzne) ▪ wykazuje, posługując się schematycznym rysunkiem, różnice między młodą budową fałdową a budową zrębową ▪ wskazuje na mapie ogólnogeograficznej zasięg poszczególnych zlodowaceń na obszarze Polski ▪ wymienia formy polodowcowe związane z rzeźbą młodoglacjalną i staroglacjalną; przedstawia je na schematycznym rysunku ▪ opisuje formy rzeźby polodowcowej w górach i wskazuje na mapie Polski obszary ich występowania ▪ porównuje cechy ukształtowania powierzchni Polski z cechami ukształtowania powierzchni Europy ▪ wskazuje na mapie Polski krainy geograficzne leżące w poszczególnych pasach rzeźby ▪ omawia czynniki kształtujące klimat Polski ▪ wyjaśnia, na podstawie mapy fizycznej Europy, wpływ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na podstawie mapy Polski wykazuje związek między ukształtowaniem powierzchni a budową płytową i fałdową ▪ rozpoznaje na blokdigramach budowę fałdową i zrębową ▪ charakteryzuje krajobrazy górskie Polski na podstawie map geologicznej i ogólnogeograficznej ▪ na podstawie mapy wykazuje związek między rzeźbą młodoglacjalną i staroglacjalną a zasięgiem poszczególnych zlodowaceń ▪ rozpoznaje na zdjęciach formy rzeźby polodowcowej w górach ▪ wykazuje związek między budową geologiczną a pasowością rzeźby Polski na podstawie mapy ▪ wyjaśnia, odwołując się do mapy ogólnogeograficznej, że Polska jest krajem nizinnym ▪ oblicza spadek terenu (nachylenie stoku) na podstawie mapy ▪ wyjaśnia skróty nazw mas powietrza kształtujących pogodę w Polsce ▪ wyjaśnia wpływ poszczególnych mas powietrza na pogodę w Polsce ▪ omawia czynniki wpływające na ukształtowanie sieci hydrograficznej Polski ▪ na podstawie mapy wezbrań i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni Polski, posługując się mapami: ogólnogeograficzną i geologiczną ▪ wykazuje związek między budową geologiczną a rzeźbą ukształtowaną w erze kenozoicznej ▪ wykazuje różnice między rzeźbą młodoglacjalną a rzeźbą staroglacjalną na przykładzie konkretnych krain geograficznych ▪ wykazuje związek między układem form polodowcowych na obszarze Polski a kierunkiem ruchu lodowca ▪ wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski przykłady obszarów, których rzeźba wykazuje związek z budową geologiczną ▪ wykazuje wpływ pasowego układu rzeźby na gospodarkę Polski ▪ wykreśla i analizuje profil topograficzny wzdłuż dwóch dowolnie wybranych punktów na mapie Polski ▪ wyjaśnia, które masy powietrza wpływają decydująco na pogodę w Polsce ▪ wykazuje wpływ ukształtowania powierzchni Polski i Europy na przebieg izoterm i izohiet w Polsce

<p><i>morski, klimat przejściowy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia czynniki kształtujące klimat Polski ▪ wymienia główne ośrodki baryczne kształtujące pogodę w Polsce ▪ rozpoznaje mapy temperatury i opadów w Polsce dla pory ciepłej i pory chłodnej ▪ wymienia cechy położenia hydrograficznego Polski ▪ wskazuje na mapie Polski rzeki główne oraz przykłady ich dopływów prawych i lewych, największe jeziora naturalne oraz wybrane kanały i zbiorniki sztuczne ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zlewisko, dorzecze, dział wodny</i> ▪ wskazuje na mapie zlewiska, dorzecza i dział wodne głównych rzek Polski ▪ odczytuje z wykresu wielkość przepływów wody w rzekach Polski ▪ charakteryzuje sieć hydrograficzną w krainie geograficznej, w której mieszka ▪ na podstawie mapy gleb określa przeważający typ gleby w wybranych regionach Polski ▪ odczytuje z wykresu udział poszczególnych typów gleb w pokrywie glebowej Polski ▪ wymienia przykładowe czynniki powodujące degradację gleb w Polsce ▪ wymienia podstawowe typy zbiorowisk roślinnych w Polsce ▪ odczytuje z mapy lesistości Polski jej regionalne zróżnicowanie ▪ odczytuje z wykresu strukturę gatunkową lasów 	<p>ukształtowania powierzchni kontynentu na przejściowość klimatu Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje warunki klimatyczne w wybranych miastach Polski i Europy na podstawie klimatodiagramów ▪ omawia przebieg izoterm w styczniu i lipcu w Polsce na podstawie mapy temperatury ▪ omawia przebieg opadów w styczniu i w lipcu w Polsce na podstawie mapy opadów ▪ wskazuje na mapie dorzecza i dział wodne głównych rzek Polski i ich dopływów pierwszego rzędu ▪ wymienia główne cechy sieci hydrograficznej Polski ▪ analizuje, na podstawie wykresów, zmiany wielkości przepływów wody w rzekach Polski w zależności od źródła ich zasilania ▪ rozpoznaje na mapie konturowej Polski rzeki główne, ich ważniejsze dopływy, najdłuższe kanały oraz zbiorniki sztuczne ▪ podaje przykłady genetycznych typów jezior występujących w Polsce i wskazuje je na mapie ▪ wyjaśnia uwarunkowania rozwoju gleb w Polsce ▪ omawia regionalne zróżnicowanie gleb w Polsce na podstawie mapy gleb ▪ wyszukuje dane statystyczne dotyczące lesistości w Polsce i wybranych krajach Europy ▪ charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce. 	<p>powodzi analizuje przyczyny tych zjawisk i wskazuje obszary ich występowania</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny powodzi w poszczególnych regionach Polski i zagrożenia z nimi związane ▪ omawia funkcje najważniejszych zbiorników sztucznych i kanałów śródlądowych w Polsce ▪ ocenia udział poszczególnych typów gleb w pokrywie glebowej Polski ▪ wymienia rodzaje erozji gleb i obszary jej występowania w Polsce ▪ wyjaśnia znaczenie ekosystemów leśnych w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego w Polsce ▪ charakteryzuje typ gleb i skład gatunkowy zbiorowisk leśnych i roślinnych w Polsce ▪ wykreśla diagram słupkowy przedstawiający porównanie lesistości Polski i innych krajów Europy • charakteryzuje elementy krajobrazu parków narodowych i krajobrazowych Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia czynniki, które wpłynęły na lokalizację kanałów i sztucznych zbiorników w Polsce ▪ proponuje koncepcję racjonalnej gospodarki wodnej w Polsce i w regionie, w którym mieszka ▪ omawia działania zmierzające do ograniczenia erozji gleb w Polsce ▪ analizuje i ocenia stan lasów w Polsce ▪ wymienia gatunki drzew, które powinno się sadzić w strefach oddziaływania zanieczyszczeń przemysłowych; uzasadnia swoje zdanie
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje system obszarów chronionych w Polsce ▪ wyjaśnia główne motywy ochrony przyrody i krajobrazu w Polsce ▪ wymienia przykładowe gatunki chronione zwierząt w wybranych regionach Polski ▪ wskazuje na mapie przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i parków narodowych w Polsce; podaje nazwy wskazanych obiektów. 			
--	--	--	--

DZIAŁ III LUDNOŚĆ I OSADNICTWO POLSKI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przyrodnicze elementy atrakcyjności osadniczej ▪ wyjaśnia znaczenie terminu <i>urbanizacja</i> ▪ oblicza współczynnik urbanizacji ▪ wskazuje na mapie Polski regiony o najwyższym i najniższym stopniu urbanizacji ▪ wskazuje na mapie Polski wielkie zespoły miejskie i miasta o znaczeniu regionalnym ▪ odczytuje z wykresu tendencje zmian wskaźnika urbanizacji w Polsce ▪ wymienia funkcje najbliższego miasta ▪ interpretuje liniowy wykres zmian liczby ludności Polski ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów</i> ▪ rozpoznaje na wykresie fazy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje rozmieszczenie sieci osadnictwa miejskiego i wiejskiego w Polsce ▪ przedstawia zmiany warunków życia zachodzące współcześnie na terenach miejskich i wiejskich w Polsce ▪ wymienia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji w Polsce ▪ wymienia współczesne czynniki miastotwórcze ▪ wyjaśnia przyczyny i skutki zmian liczby ludności Polski ▪ wyjaśnia przyczyny i następstwa zmian przyrostu naturalnego w Polsce ▪ odczytuje z wykresu wartości przyrostu naturalnego w Polsce ▪ omawia przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego w Polsce ▪ odczytuje z diagramu słupkowego zmiany w bilansie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia związki przyczynowo-skutkowe warunkujące procesy osadnicze na terenach wiejskich w Polsce ▪ ocenia zmiany warunków życia zachodzące na terenach miejskich i wiejskich w Polsce ▪ sporządza kartogram prezentujący zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w województwie, w którym mieszka ▪ sporządza listę problemów miast różnej wielkości w Polsce ▪ charakteryzuje poszczególne fazy rozwoju demograficznego ludności Polski ▪ przedstawia elementy bilansu ludności Polski za pomocą diagramu słupkowego ▪ omawia podstawowe wskaźniki demograficzne regionu, w którym mieszka ▪ podaje skutki zmian wskaźnika 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prognozuje dalsze zmiany w sieci osadniczej Polski ▪ ocenia skutki urbanizacji na przykładach z Polski ▪ interpretuje wskaźniki demograficzne ludności Polski (współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów) ▪ prognozuje rozwój demograficzny ludności Polski, biorąc pod uwagę czynniki społeczne i ekonomiczne ▪ proponuje zmiany mające na celu poprawę sytuacji demograficznej Polski ▪ konstruuje i interpretuje piramidę płci i wieku dla regionu, w którym mieszka ▪ prognozuje dalsze zmiany w strukturze płci i wieku ludności Polski

<p>rozwoju demograficznego Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oblicza przyrost naturalny w Polsce na podstawie danych statystycznych ▪ wskazuje na mapie Polski obszary o najwyższym i najniższym wskaźniku przyrostu naturalnego ▪ oblicza wskaźnik przyrostu rzeczywistego na podstawie danych statystycznych ▪ oblicza saldo migracji ludności Polski na podstawie danych statystycznych ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, struktura wiekowa ludności, struktura zawodowa ludności, stopa bezrobocia</i> ▪ na podstawie kształtu piramidy płci i wieku ludności Polski określa model społeczeństwa ▪ odczytuje z wykresu tendencje zmian współczynnika feminizacji ludności Polski ▪ odczytuje z wykresu zmiany stopy bezrobocia w Polsce. 	<p>ludności Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje i interpretuje informacje z piramidy płci i wieku ludności Polski ▪ interpretuje zmiany współczynnika feminizacji w Polsce ▪ wskazuje na mapie Polski obszary o największej i najmniejszej stopie bezrobocia. 	<p>przyrostu naturalnego dla sytuacji społeczno-gospodarczej Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na podstawie kształtu piramidy płci i wieku rozpoznaje fazę rozwoju demograficznego społeczeństwa ▪ omawia przyczyny i konsekwencje procesu starzenia się ludności Polski ▪ wyszukuje w roczniku statystycznym i interpretuje dane dotyczące struktury płci i wieku ludności w regionie, w którym mieszka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prognozuje zmiany na rynku pracy w Polsce, a także na rynkach pracy Unii Europejskiej
---	--	--	---

DZIAŁ IV ROLNICTWO POLSKI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce ▪ klasyfikuje warunki rozwoju rolnictwa Polski na korzystne i niekorzystne ▪ ocenia strukturę użytkowania ziemi w regionie, w którym mieszka ▪ rozróżnia typy rolnictwa w Polsce i wskazuje na mapie regiony ich występowania ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mechanizacja, chemizacja</i> ▪ porównuje, na podstawie danych statystycznych, stopień mechanizacji i chemizacji rolnictwa Polski i wybranych państw Unii Europejskiej ▪ wyjaśnia znaczenie terminu Wspólna Polityka Rolna. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na mapie Polski obszary o najbardziej i najmniej korzystnych warunkach rozwoju rolnictwa ▪ charakteryzuje warunki sprzyjające i niesprzyjające rozwojowi rolnictwa na wybranych obszarach Polski ▪ analizuje strukturę użytkowania ziemi w Polsce ▪ podaje główne cechy struktury rolnictwa Polski ▪ wyszukuje w roczniku statystycznym dane charakteryzujące rolnictwo w poszczególnych regionach Polski ▪ wymienia główne zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej ▪ wymienia niekorzystne skutki wpływu działalności rolniczej na środowisko przyrodnicze Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje strukturę użytkowania ziemi w Polsce według województw oraz w regionie, w którym mieszka ▪ charakteryzuje strukturę rolnictwa w wybranych regionach Polski ▪ omawia znaczenie rolnictwa w gospodarce Polski ▪ ocenia stopień rozwoju polskiego rolnictwa w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej ▪ wykorzystuje dane statystyczne do scharakteryzowania zmian, jakie zachodziły w rolnictwie Polski w okresie od II wojny światowej ▪ na podstawie dostępnych źródeł informacji określa przyczyny zróżnicowania wybranych cech rolnictwa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ klasyfikuje regiony Polski pod względem czynników wpływających na rozwój rolnictwa i stopień jego rozwoju ▪ charakteryzuje strukturę rolnictwa w regionie, w którym mieszka, uwzględniając uwarunkowania przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa ▪ wykorzystuje dane statystyczne do prognozowania tendencji rozwoju rolnictwa Polski ▪ charakteryzuje rolnictwo w województwie, w którym mieszka, na tle innych województw ▪ wymienia przyjazne środowisku sposoby produkcji rolnej ▪ ocenia możliwości rozwoju w Polsce rolnictwa ekologicznego

DZIAŁ V PRZEMYSŁ POLSKI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia surowce energetyczne wydobywane w Polsce ▪ odczytuje z wykresu energochłonność wybranych wyrobów przemysłowych w Polsce ▪ odczytuje z wykresu zmiany w wydobywaniu wybranych surowców energetycznych Polski ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>konwencjonalne źródła energii, niekonwencjonalne źródła energii</i> ▪ wymienia typy elektrowni i wskazuje na mapie Polski ich przykłady ▪ wskazuje na mapie gospodarczej Polski główne miejsca wydobywania surowców mineralnych ▪ wymienia zakłady przemysłowe w pobliżu miejsca zamieszkania i omawia czynniki ich lokalizacji ▪ wymienia gałęzie przemysłu przetwórczego Polski ▪ wskazuje na mapie okręgi i ośrodki przemysłowe poszczególnych gałęzi przemysłu ▪ wymienia czynniki lokalizacji najważniejszych gałęzi przemysłu Polski (hutnictwa, przemysłu mineralnego chemicznego, elektromaszynowego) ▪ wymienia przykłady specjalnych stref ekonomicznych w Polsce ▪ odczytuje z wykresu dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady konwencjonalnych i niekonwencjonalnych źródeł energii z obszaru Polski ▪ opisuje strukturę zużycia energii pierwotnej w Polsce ▪ korzystając z mapy, omawia czynniki lokalizacji elektrowni w Polsce ▪ charakteryzuje najważniejsze gałęzie przemysłu Polski ▪ wymienia przykłady oddziaływania przemysłu na środowisko przyrodnicze w Polsce ▪ podaje przyczyny zróżnicowania występowania surowców mineralnych w Polsce na podstawie porównania mapy geologicznej z mapą rozmieszczenia surowców mineralnych ▪ wskazuje na mapie Polski specjalne strefy ekonomiczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia korzyści i bariery wiążące się z wykorzystywaniem alternatywnych źródeł energii w Polsce ▪ ocenia strukturę zużycia energii pierwotnej w Polsce ▪ ocenia zmiany w wydobywaniu wybranych surowców mineralnych w Polsce ▪ opracowuje ranking najbardziej energochłonnych gałęzi przemysłu Polski ▪ wymienia czynniki lokalizacji najważniejszych ośrodków przemysłowych w Polsce ▪ analizuje wartości środków trwałych i nowych nakładów w przemyśle w poszczególnych województwach ▪ analizuje wpływ przemysłu na środowisko przyrodnicze i podaje przykłady z obszaru Polski ▪ omawia przyczyny tworzenia specjalnych stref ekonomicznych i ocenia skutki ich funkcjonowania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia rolę przemysłu paliwowo-energetycznego w gospodarce Polski ▪ ocenia sytuację Polski z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego ▪ charakteryzuje przemysł w województwie, w którym mieszka ▪ ocenia przestrzenne zróżnicowanie wartości środków trwałych i nowych nakładów w przemyśle w poszczególnych województwach ▪ ocenia atrakcyjność Polski dla zagranicznych inwestorów ▪ podaje przykłady działań w celu ograniczenia negatywnego wpływu przemysłu na środowisko przyrodnicze w Polsce.

DZIAŁ VI USŁUGI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rodzaje transportu ▪ wymienia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na rozwój transportu w Polsce ▪ odczytuje z wykresu zmiany gęstości sieci dróg kołowych i sieci kolejowej w Polsce ▪ odczytuje z wykresu zmiany liczby abonentów sieci telefonicznych w Polsce ▪ podaje przykłady wpływu łączności na życie codzienne swoje i swojej rodziny ▪ wymienia czynniki wpływające na wielkość obrotów i strukturę handlu zagranicznego Polski ▪ odczytuje z wykresu wielkość obrotów handlu zagranicznego Polski według grup państw ▪ oblicza saldo obrotów handlu zagranicznego Polski ▪ odczytuje z wykresu strukturę towarową importu i eksportu Polski ▪ wymienia towary tradycyjnie eksportowane z Polski ▪ wymienia podstawowe przyczyny szybkiego rozwoju ruchu turystycznego na świecie i w Polsce ▪ wymienia najważniejsze cele strategii dalszego rozwoju turystyki w Polsce ▪ odczytuje z wykresu zmiany w ruchu osobowym na przejściach granicznych Polski ▪ odczytuje z wykresu strukturę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia zmiany zachodzące w polskim transporcie ▪ charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju różnych gałęzi transportu; podaje przykłady z Polski ▪ analizuje zmiany gęstości sieci dróg kołowych i sieci kolejowej w Polsce ▪ odczytuje z wykresu dane dotyczące długości autostrad i gęstości sieci autostrad w Polsce i innych krajach Europy ▪ odczytuje z mapy Europy wartości eksportu i importu Polski ▪ omawia zmiany kierunków geograficznych handlu zagranicznego po 1989 r. ▪ wymienia zmiany w strukturze towarowej handlu zagranicznego Polski ▪ omawia podstawowe przyczyny i skutki szybkiego rozwoju ruchu turystycznego na świecie i w Polsce ▪ porównuje wpływy z turystyki i wydatki na promocję w Polsce i wybranych państwach regionu ▪ wymienia przykłady działań propagujących regiony turystyczne Polski w kraju i za granicą ▪ wskazuje na mapie Polski główne regiony turystyczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje czynniki rozwoju sektora usług w Polsce po 1990 r. ▪ wskazuje związek między zmianami gęstości sieci dróg kołowych a zmianami sieci kolejowej w Polsce ▪ analizuje regionalne zróżnicowanie gęstości dróg kołowych i sieci kolejowej w Polsce, uwzględniając czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze ▪ opisuje wpływ Internetu i telefonii komórkowej na rozwój społeczno-gospodarczy Polski ▪ wyjaśnia przyczyny zmian udziału sektora prywatnego i publicznego w obrotach handlu zagranicznego Polski ▪ analizuje wielkość obrotów handlu zagranicznego Polski według grup państw ▪ wymienia bariery ograniczające możliwość zwiększenia obrotów handlowych z zagranicą ▪ omawia konsekwencje ujemnego salda obrotów handlowych dla gospodarki Polski ▪ proponuje działania zmierzające do rozwoju turystyki w Polsce ▪ wyjaśnia przyczyny zmian w ruchu osobowym na przejściach granicznych ▪ omawia strukturę przyjazdów cudzoziemców do Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prognozuje i ocenia dalszy rozwój sektora usług w Polsce ▪ prognozuje dalsze zmiany w transporcie Polski (uwzględniając tanie linie lotnicze i sytuację finansową PKP) ▪ prognozuje dalsze zmiany w sektorze telekomunikacji w Polsce ▪ proponuje działania, które mogłyby poprawić konkurencyjność polskich towarów i wspierać eksport ▪ wykazuje związek zmian struktury towarowej importu i eksportu z przemianami gospodarczymi w Polsce ▪ wykonuje analizę SWOT nt. rozwoju turystyki na obszarach chronionych ▪ proponuje metodę oceny atrakcyjności turystycznej obszarów.

przyjazdów cudzoziemców do Polski <ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje atrakcyjność turystyczną województwa, w którym mieszka. 			
---	--	--	--

DZIAŁ VII INTEGRACJA POLSKI

Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)
Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykłady współpracy regionalnej Polski ▪ wskazuje na mapie Polski euroregiony. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia genezę wybranych euroregionów ▪ charakteryzuje działania w wybranym euroregionie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia korzyści związane z udziałem Polski w europejskich strukturach integracyjnych ▪ wyszukuje informacje o przykładach współpracy transgranicznej w wybranych euroregionach. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ▪ proponuje działania możliwe do zrealizowania w ramach lokalnej współpracy międzynarodowej w najbliższym euroregionie